

spracovala
Mína Špitáľníková

SVEDECTVO O ŽIVOTE V KČDR 2

absynt

absynt

spracovala
Nina Špitálníková

SVEDECTVO O ŽIVOTE V KĚDR 2

preložila
Marta Maňáková

© Nina Špitálníková, 2025

Cover & Layout: Pavlína Sibyla Morháčová

Illustrations © Dana Lédl

ISBN 978-80-8203-606-3

Úvod

V súčasnosti nás zahlcujú svedectvá o hrôzach, bezpráví, vojnových konfliktoch, politických hrách či nelegálnom obchodovaní. Svetoví lídri sa vyhrážajú atómovými vojnami, genocídami aj krutými sankciami. Rasizmus, vodcovia s fašistickými tendenciami a oligarchovia – všetci tí spasitelia s jednoduchým riešením – sa opäť derú do popredia. Ženie ich naše sklamanie, frustrácia aj strach. Strach zo straty falošných istôt a pohodlia.

Občas sa utešujeme, že inde sa žije ešte horšie, inokedy sme rozčarovaní z toho, ako sa mohla situácia tak nebadane vymknúť spod kontroly. Šokovaní nahotou blízkosti alebo absurdnou podobnosťou s našou nedávnou históriou. A hoci sa zdá, že je všetko nad slnko jasné, zasahujú nás zľahčujúce komentáre, konšpiračné teórie či obyčajná propaganda.

Pod týmto informačným tlakom sa občas cítime malí a bezmocní, neschopní akejkol'vek akcie. Nieкто sa uchlácholí zaslaním svojej trošky na podporu zmrzačených sirôt, hladných či chorých, iný zas podpíše petíciu – ten list mocným od nás bezmocných. A ďalší sa pokúša zbúrať skostnatené systémy bojkotom alebo úplným vystúpením zo systému. To všetko sa deje už dlhé desaťročia.

Je paradoxné, že sme schopní lietať do vesmíru, prakticky zo dňa na deň meniť hranice štátov a vyvíjať umelú inteligenciu, ale nedokážeme zabrániť nespravodlivosti, hladomorom, útlaku a vraždám detí v zbytočných konfliktoch. Pomôže nám vzdelanie, sebareflexia a čas? Uzdraví sa spoločnosť, keď zostaneme sedieť v pohodlí na svojich gaučoch, pripútaní k obrazovkám televízorov a mobilných telefónov?

Morálny kompas a sila ideí zostávajú azda najväčšou záhadou ľudstva. Aj keď chcem uveriť, bojím sa – bojím sa toho, kam sa uberáme, a uvedomujem si, že rovnako ako všetci ostatní nepoznám riešenie.

Preto som sa rozhodla priniesť ďalšie svedectvo z krajiny, kde je sloboda nadávkou.

Aby severokórejskí občania opäť dostali hlas.

A aby som mala ten povzbudzujúci, hoci čisto sebecký pocit, že robím aspoň niečo.

Nina

Rozhovory som nahrávala v období od roku 2014 do roku 2020, a to za prítomnosti tlmočníkov. Z bezpečnostných dôvodov sú osobné údaje spovedaných anonymizované a niektoré údaje som pozmenila či vynechala. Každý rozprávač poskytol súhlas so zverejnením.

**„Alkohol je rakovina
prerastajúca politický
svet. Je nutné ju rozdrviť
červeným mečom
socializmu.“**

Kim Čong-un

Manželka

Meno: Hak Jong

Pohlavie: žena

Vek: 60 – 70 rokov

Provincia: Hamgjongnamdo

Obdobie úteku: za vlády Kim Čong-ila

Stretla som Severokórejčanov, ktorí utekali pre peniaze. Stretla som Severokórejčanov, ktorí utekali zo strachu. Zo strachu o život, zo strachu z chudoby. A stretla som Hak Jong. Nebála sa ani strany, ani vodcu. Jej stôl bol plný jedla, skrine prekypovali oblečením. Nechcela a ani nepotrebovala viac. Napriek tomu si jedného dňa pobalila do tašky pár vecí, do vrecka vložila kapsľu s kyanidom a s vedomím rizika, ktoré ju môže po ceste stretnúť, z Kórejskej ľudovodemokratickej republiky utiekla. Režim pred jej utrpením zatváral oči, zakrýval ho mejkapom. Hak Jong však už ďalej podliatiny a rany na duši zakrývať nedokázala.

- NINA** Zdravím vás, som rada, že sa znovu stretávame. Už je to nejaký čas. Máte sa dobre?
- HAK JONG** To teda je. Mám sa dobre. Konečne prišla jar. Zimu nemám veľmi rada. Je taká smutná, ale teraz sa všetko prebúdza. Aj ja. A nebudete tomu veriť, ale spomenula som si na tie fotografie. Priniesla som vám ich.* Aspoň uvidíte, aká krásna som bola zmlada.
- NINA** Keď som sa pripravovala na dnešný rozhovor, poctivo som si prečítala, o čom sme sa rozprávali v tých predchádzajúcich. A chcela by som sa opýtať na dve veci.
- HAK JONG** Pokojne sa pýtajte, koľko potrebujete.
- NINA** Po prvé, hovorili ste, že vás počas dospievania v Kórejskej ľudovodemokratickej republike hnevalo len pár vecí. Ktoré?
- HAK JONG** Ktoré... Bola by som nerada, keby to vyznelo, že som nejaká princezná.
- NINA** Princezná?
- HAK JONG** Samozrejme, sledovala som a stále sledujem výpovede iných Severokórejčanov. Chodievam tu na spoločné kruhy, stretnutia. Teraz už dobre viem, čo sa v Kórejskej ľudovodemokratickej republike deje a čo sa dialo. Nič z toho som však nezažila a ani strašné obdobie po smrti Veľkého vodcu.** Takže nemôžem tvrdiť, že

* V predošlom rozhovore spomenula, že si pri úteku vzala množstvo fotografií zo svojej mladosti.

** Kim Il-song zomrel v júli 1994. O pár mesiacov neskôr nastalo v KILDR obdobie, ktoré sa nazýva Ťažký pochod a označuje roky 1995–1999, keď v KILDR vládol hladomor. Prvé náznaky hladomoru sa objavili už na prelome rokov 1992 a 1993, keď vláda začala autoritatívne presadzovať nutnosť jesť denne dve jedlá namiesto zvyčajných troch. Odvolávala sa na tvrdenie, že tretie jedlo je nezdravé. Skutočným katalyzátorom hladomoru však boli záplavy v roku 1995, ktoré spláchli úrodu, sklady obilia aj infraštruktúru. O dva roky neskôr, v čase, keď sa krajina ešte nespamätala z dôsledkov povodní, zasiahlo KILDR ničivé sucho. V roku 1997 dosiahol severokórejský hladomor najväčšiu intenzitu, keď kombinácia povodní a následného sucha prakticky zlikvidovala poľnohospodárstvo.

ma v mladosti hneval nedostatok jedla, pretože som ho mala. Život v Severnej Kórei sa, samozrejme, vôbec nedá porovnať so životom v Soule. Keď som však žila na Severe, nikdy som netrpela hladom ani zimou. V mladosti ma trápili úplné hlúposti a je trochu trápne o nich hovoriť.

NINA Nemusíte sa cítiť trápne. Čo vám, napríklad, prekážalo?

HAK JONG Hrozne ma šťvalo napríklad to, že som musela nosiť uniformu. Že som si nemohla obliecť to, čo som práve chcela.

NINA Počula som, že severokórejské ženy si uniformy rôzne zdobia, nosia doplnky. Nerobili ste to?

HAK JONG Možno to robia teraz. Ale keď som dospievala ja, nijaké zdobenie nebolo možné. Ani nijaké doplnky, výstrednosti. V tých časoch sa nič podobné netolerovalo. Doba bola oveľa striktnejšia, aspoň čo sa týka oblečenia.

NINA Čím to bolo?

HAK JONG Dospievala som v ére Kim Il-songa. Vtedy Severokórejčania verili, že má božské schopnosti. Verili aj tomu, že oni, Severokórejčania, sú výnimoční, že sme výnimočný národ. Alebo že sa ním môžeme stať, keď budeme počúvať pokyny. A tak sa každý podriaďoval ideológii, ako to len bolo možné. Neodpúšťalo sa nijaké vybočenie, napokon, ani nebolo kam vybočovať. Informácie zo Západu sa k nám nedostávali, zahraničný tovar bol nedostupný aj na čiernom trhu, a tak sme poznali len to, čo nám predstavila strana. Žili sme ideológiou. Bola to zlatá éra Severnej Kórey. Zlatá éra. Vlastne som rada, že som zažila Kórejskú ľudovodemokratickú republiku v tých časoch.

NINA Hoci ste nemali prístup k informáciám ani k akémukoľvek tovaru, stále ste sa chceli odlišovať?

HAK JONG Áno. Nepotrebovala som moderné šaty. Prekážala mi absencia farieb. Stačilo by, keby bola uniforma, napríklad, ružová. Nechcela som nosiť predpísané farby, ale musela som. Keď som neskôr v práci dostala fialovú uniformu, nesmierne som sa potešila! Doteraz si pamätám, aká som bola šťastná, a to je už štyridsať rokov.

NINA Čo vás ešte počas dospievania rozčuľovalo?

HAK JONG Napadá mi ešte jedna vec, pre ktorú som sa vždy hrozne hádala s mamou. Keď sme mali na základnej škole nejakú besiedku alebo predstavenie, všetky dievčatá museli mať rovnaký účes. Vraj aby sme vyzerali reprezentatívne. Väčšinou sme nosili mikádo, ktoré sa učesalo dozadu a vlasy sa zastrčili za uši. Lenže ja som vždy chcela mať dlhé vlasy. Keď sa blížila podobná akcia, mama dostala zo školy pokyny, ako ma musí ostrihať, a tak ma ostrihala. Plakala som a ona mi vravela, že to robím pre vodcu a že to je najmenej, čo preňho môžem spraviť. Čo si budeme hovoriť, v tých chvíľach som ho nenávidela.

NINA Povedali ste niekedy mame, že vodcu nenávidíte?

HAK JONG Nedovolila by som si to. Len v hlave – v mojej detskej hlave – som chrlila nadávky. Nikto, ani malé dieťa, si nedovolí vysloviť také nadávky nahlas.

NINA Prečo?

HAK JONG Vie, že sa to nesmie, že by spáchalo niečo strašné, hrozne zlé.

NINA Podobne zlé, ako keby ste niečo škaredé povedali svojim rodičom?

HAK JONG Nie. Toto by bolo horšie. Ťažko sa to opisuje alebo vysvetľuje. Bolo by to také zlé, ako keby ste niekoho zabili. Ako keby ste bezdôvodne zabili najlepšieho človeka na svete.

- NINA Keby dieťa povedalo, že nenávidí vodcu, išlo by o zločin podobný vražde?
- HAK JONG Áno. Nie pre trest. No okolie by sa na také dieťa pozeralo ako na vraha.
- NINA Akýsi detský vrah ideológie.
- HAK JONG Asi áno. To si však v Severnej Kórei nikto nedovolí. Viete, čo je na tom najabsurdnejšie?
- NINA Čo?
- HAK JONG Že mi vôbec neprekážalo nacvičovať veľké besiedky. Dennodenne sme dlhé hodiny cvičili, všetko muselo byť perfektné. Súdružka s pravítkom alebo šnúrou kontrolovala, či nemáme ruku o centimeter vychýlenú, či dodržiavame správne uhly. A keď sme ich nedodržali, tak sme tým pravítkom dostali po rukách, až sme ich mali celé modré. Riešilo sa všetko, úplne všetko. Či nenastupujeme o sekundu skôr alebo neskôr, či sa dostatočne usmievame, a keď sme sa neusmievali, vrazili nám učiteľky do úst prsty a rozťahovali nám ich, až nám praskali kútiky. Dôsledne kontrolovali postavenie nôh. Nacvičovalo sa za akéhokoľvek počasia: aj keď lialo ako z krhly, aj keď mrzlo, aj keď pálilo slnko. Na nič sa nehľadelo. Iba na to, aby bolo všetko dokonalé. A mne nič z toho ani trošku neprekážalo. Vnímala som to ako súčasť prípravy. No ostrihať si vlasy o pár centimetrov, to bol veľký problém.
- NINA Od akého veku ste museli na nácviku takto drieť?
- HAK JONG Odjakživa. Bolo jedno, či máte sedem alebo dvanásť rokov.
- NINA Vaším rodičom neprekážalo, že vás v škole počas výcviku fyzicky napádajú?
- HAK JONG Vôbec. Nevníma sa to ako fyzické násilie. To je norma.
- NINA Hnevalo vás ešte niečo?
- HAK JONG Všetky moje výhrady sa vlastne týkali oblečenia a vzhľadu. Samozrejme, štvalo ma, že musím chodiť na

brigády, ale v tom mi režim často vychádzal v ústrety. Hnevalo ma, že mi kázali, čo smiem a nesmiem nosiť, ako si mám upravovať vlasy, aké topánky si mám obuť.

NINA Ako vám vychádzali v ústrety pri brigádach?

HAK JONG Mala som veľmi peknú tvár a o tú sa režim musel starať. Nebolo žiaduce, aby som sa, napríklad, opálila na poli alebo aby som si zničila ruky. Takže som síce odišla na brigádu, ale potom som niekde v tieni zapisovala, čo kto splnil.

NINA Prečo sa o vás starali?

HAK JONG Režim potreboval a potrebuje pekné tváre na propagáciu. Každý režim potrebuje pekné tváre. A opálená dievčenská tvár s mozoľnatými rukami a špinavými nechtami nie je pekná. Navyše som pochádzala z dobrej rodiny. Aj to zohralo rolu. Preto sa asi nemôžem na svoje dospievanie sťažovať. Spätne, samozrejme, vidím, čo všetko bolo zlé, mohla by som vám to pokojne napísať a bol by to veľmi dlhý zoznam. Lenže to viem teraz. Vtedy, keď som žila v Severnej Kórei, som to nevedela.

NINA Čo sa týka tej druhej veci, ktorá ma zaujíma, na konci minulého rozhovoru ste spomenuli, že dôvodom vášho úteku nebola Severná Kórea, ale váš manžel. Neprekážalo by vám, keby sme na tento bod nadviazali?

HAK JONG Máte pravdu. Túto tému som načala minule. Tak ju dnes poďme dokončiť, nech poznáte celý môj príbeh.

NINA Môžem sa teda opýtať, aký bol dôvod vášho úteku?

HAK JONG Ako som naznačila, môj život bol vlastne pekný. Kým som sa vydala. Bohužiaľ, vydala som sa zle. Na prvý pohľad sa môj manžel javil ako dobrá voľba, ale zdanie klame. Vzala som si alkoholika. Hrozne pil, skoro stále bol opitý. A s jeho opitosťou prichádzali aj situácie, keď ma ponížoval a bil. Stupňovalo sa to, a keď som sa

začala obávať aj o našu dcéru, rozhodla som sa utiecť. Len kvôli sebe by som neutekala. Kvôli dcére by som však urobila čokoľvek na svete.

NINA Mrzí ma to.

HAK JONG To nemusí, už je to za mnou. Roky som ho nevidela a verím, že už som v bezpečí.

NINA Kedy sa to začalo?

HAK JONG Kedy mi začal ubližovať?

NINA Áno.

HAK JONG Prvé signály sa objavili vlastne hneď po svadbe.

NINA Poznali ste ho pred svadbou?

HAK JONG Osobne sme sa veľmi nepoznali. Pred svadbou sme sa videli asi trikrát. Bol očarujúci. A aj keby nebol, musela by som si ho vziať. Bola som s tým zmierená. Práve som dokončila školu, prideliť mi prácu snov a vzápätí aj manžela. Pekného, galantného, z prominentnej rodiny, s dobrým postavením a na svoj vek aj s veľmi dobrou prácou. Vedela som, že si s ním budem žiť nadštandardne. Po materiálnej stránke, prirodzene. To je v Severnej Kórei dôležité. Asi je to dôležité všade, ale tam mimoriadne. Ani v najhoršom sne by mi nenapadlo, že by som mohla skončiť zle. Bola som šťastná, skutočne šťastná. Pripadala som si, ako keby som vyhrala v lotérii. Nemohla som si vybrať nikoho lepšieho, lepšie postaveného. A mali sme krásnu, honosnú svadbu. Dostala som očarujúci svadobný čosonot,* naozaj nádherný. A hneď nám prideliť byt. Priestraný, pekný, čistý. Dokonca sme mali vlastný záchod. Chápete? Vlastný záchod! Vlastný záchod, na ktorom

* Čosonot, v juhokórejčine nazývaný hanbok, je tradičný kórejský kroj v žiarivých farbách, s jednoduchými líniami bez vreciek. Kroj sa používa ako čiastočne formálne alebo formálne obliečenie pri tradičných slávnostiach a zábavách.

som mohla byť tak dlho, ako som chcela. To som nikdy predtým nezažila. Bolo to ako sen.

NINA Tvrdíte, že aj keby nebol očarujúci, museli by ste sa zaňho vydať. V Kórejskej ľudovodemokratickej republike nie je manželstvo dobrovoľné?

HAK JONG Je aj nie je. Záleží na tom, z akej rodiny pochádzate a aké je vaše spoločenské postavenie. Niektoré ženy nemôžu svadbu odmietnuť. Napríklad ja. Bola som vychovaná v presvedčení, že manžel mi bude pridelený a moja úloha spočívala v tom, byť mu čo najlepšou manželkou. Pre dobro spoločnosti a strany.

NINA Tak vás vychovali?

HAK JONG Áno, odmala som počítala s tým, že mi bude manžel pridelený. Odmala som to brala ako niečo, čo jednoducho patrí k životu. Ani som neuvažovala nad tým, že by som si mala manžela vyberať sama. Prečo? Verila som strane vo všetkom, tak prečo nie vo výbere ženícha? Prečo si myslíte, že toľko krásnych mladých dievčat žije po boku starých vojnových veteránov? Žeby to bola láska? Kdeže. Vysvetlia im, že preukážu službu ľudu, keď sa budú o týchto mužov starať. Že je to česť, pretože budú žiť po boku hrdinov Kórejskej ľudovodemokratickej republiky. A rodina takých slečien sa, samozrejme, dočká určitých privilégií. Z toho nie je možné vycúvať.

NINA Vážne ste sa nechceli vydať z lásky?

HAK JONG Veď som sa vydala z lásky. Z lásky k svojmu životu. A k životu svojej rodiny. Vedela som, že to bude najlepšie pre všetkých. Nebola iná voľba a táto sa mi zdala výborná. Skutočne to tak vyzeralo.

NINA Takže ste boli vďačná.

HAK JONG Áno. Naozaj som sa nechcela starať o nejakého starého veterána.

- NINA Čo sa stalo potom?
- HAK JONG Svadobný deň bol nádherný. Bola som krásna nevesta. No hneď večer sa manžel dožadoval pohlavného styku. Bolo mi to neprijemné. Veľmi neprijemné. Nepoznala som ho, nebola som na to pripravená. Celý život som sa pripravovala na to, aby som bola oddanou manželkou a poslúžila tým vlasti, ale nebola som pripravená na to, že budem musieť poskytnúť aj svoje telo.
- NINA Koľko ste mali rokov?
- HAK JONG Dvadsaťštyri.
- NINA Je zvláštne počúvať, že taká mladá žena chce venovať svoj život manželovi, strane a vodcovi.
- HAK JONG Späťne mi to tiež pripadá smiešne alebo skôr smutné. Lenže tak ma vychovali. Žila som v prostredí, kde je takýto prístup spoločenskou normou. Bolo by zvláštne túžiť po niečom inom. Navyše, na mňa kládli skutočne vysoké nároky. Bola som vychovávaná... nie, bola som predurčená – tak to nazývala moja mama – na to, aby som sa dobre vydala a tým zabezpečila aj svoju rodinu.
- NINA Čo vás predurčovalo?
- HAK JONG Podľa mamy som mala nadpriemerne peknú tvár. Asi mala pravdu.
- NINA Boli ste pred svadbou pannou?
- HAK JONG Áno. O sexe som nevedela nič. S nikým som sa dovtedy ani nebozkávala. Pred nikým som sa nevyzliekla. Bol to obrovský šok, keď som sa mala odrazu vyzliecť. Nielen sa vyzliecť, ešte sa ho aj dotknúť. V Severnej Kórei sa k týmto záležitostiam pristupuje skutočne veľmi konzervatívne.
- NINA Ako sa vo všeobecnosti vníma sex?
- HAK JONG Vôbec sa o ňom nehovorí. Je to tabu. Obyčajný bozk posúva hranice, bozkávanie sa znamená pomaly svadbu. S vekom mi pripadá takmer smiešne, do akej

miery – najmä v tejto dobe – sa v týchto otázkach od seba odlišujú Severná Kórea a okolitý svet.

NINA Ako to myslíte?

HAK JONG Tu v Kórejskej republike sú teraz hranice nastavené úplne inak. Bozkávanie sa vníma ako potrasenie rukou, sex ako voľnočasová spoločenská aktivita. Mladí často o sexe vedia viac ako ich rodičia, tobôž prarodičia. Pre dnešnú mládež je absolútne nemysliteľné a smiešne, že ja som v dvadsiatich štyroch rokoch nebola pripravená vyzliecť sa alebo mať pohlavný styk. Lenže ja som vážne nebola pripravená. Možno by som mu zvládla dať pusku, bozkávať sa s ním, keby som sa veľmi premáhala. No nič viac.

NINA Povedali ste manželovi, že je vám to neprijemné? Že potrebujete čas?

HAK JONG Áno. On mi však tvrdil, že je to povinnosťou manželiek a ja som teraz jeho manželka. Čo som mala robiť? Nič. Nemala som na výber. No mama hovorila, že si na sex zvyknem, že to chce len čas a bude to dobré, dokonca sa mi to možno začne aj páčiť. Takže som to tak vnímala.

NINA Bavili ste sa s mamou o sexe?

HAK JONG Vtedy som sa jej zverila. Potrebovala som útechu. V niečom som bola ešte stále dieťa, aj keď som sa vydala.

NINA Čo vám odporučila? Pamätáte sa?

HAK JONG Ako som už spomínala, poradila mi, aby som vydržala, že si na to zvyknem. Hnevala sa, že som si dovolila manželovi povedať, že sex nechcem, že potrebujem čas. Úplne ju to rozhorčilo – predsa ma nevychovala, aby som manželovi kládla odpor. Takže aj vďaka mame som sex považovala za povinnosť a za svoje pocity som sa hanbila. Odvtedy som s ňou o sexe už nehovorila.

NINA A zvykli ste si?

HAK JONG Na niečo áno. V tom mala mama pravdu. No na iné veci si človek nezvykne. Navyše, manželovo správanie sa čoraz väčšími zhoršovalo. Nielenže ma nútil k rôznym sexuálnym aktivitám, ešte ma aj začal biť. Bála som sa ho a seba som nenávidela.

NINA Prečo ste sa nerozvedli?

HAK JONG Rozvod v Severnej Kórei? S vysokopostaveným mužom, ktorý má moc a peniaze? Každý by sa mi vysmial. V Severnej Kórei sa ľudia nerozvádajú. Čo vodca schváli, človek nerozdelí. Alebo aspoň žena nie. Nemohla som robiť nič. Bola som bezmocná.

NINA Aj keď vás mlátil? Zneužíval?

HAK JONG Na tom nikomu nezáleží. Stále som bola iba žena. Žena sa nemôže nechať rozviesť. A znásilňovanie vlastným manželom? To u nás nie je zločin; povinnosťou manželky je poskytnúť mužovi svoje telo. A je celkom jedno, že ho práve poskytnúť nechcete.

NINA Povedali ste niekomu, čo sa vám deje?

HAK JONG Komu by som to mala povedať? Moja mama o tom nechcela ani počuť. V čase, keď som žila v Severnej Kórei, som ani nevedela, že ma muž znásilnil. Chápala som to ako povinnosť. Nenávidela som to, nenávidela som seba, pretože som sa domnievala, že som zlá manželka. Viem však, že mamu to trápilo. Veľakrát si všimla moje modriny. Nikdy nič nepovedala, ale zakaždým smutne sklopila zrak.

NINA Pritom v kórejskom trestnom zákone sa píše, že muž, ktorý si násilím vynúti sexuálny styk so ženou alebo využije stav jej bezbrannosti, bude potrestaný.

HAK JONG Možno sa to tam píše. A verím, že nejaký muž, ktorého sa potrebovali zbaviť, bol za znásilnenie aj odsúdený. No ak muž znásilní svoju manželku, nepovažuje sa to

za trestný čin, ale za plnenie manželských povinností. Severokórejské ženy sú vychovávané tak, že žena sa má manželovi podvoliť, že sa má podvoliť aj svojmu nadriadenému, že sa má podvoliť strane a vodcovi, a napríklad taký policajt, úradník či ktokoľvek vyššie postavený vlastne predstavuje stranu.

NINA Myslíte, že sa váš muž dopúšťal sexualizovaného násilia na ženách v práci?

HAK JONG Určite. Som si tým istá. Niekoľkokrát mi dokonca povedal, že nejaká žena bola lepšia ako ja. A keď bol uspokojený, nechal ma na pokoji. Ako som starla, strácal o mňa záujem.

NINA Utekli ste mladá, nemali ste ani štyridsať rokov.

HAK JONG A v očiach svojho manžela som bola stará.

NINA Ako ste sa cítili, keď ste vedeli, že udržiava pomer s inými ženami?

HAK JONG Vďačne. Bola som úprimne vďačná, že ma nechal na pokoji. Možno to znie hrozne, ale skutočne som sa tak cítila. Som si istá, že môj manžel sa páčil mnohým ženám. Mal postavenie, moc, vyzeral dobre. Ostatné ženy k tomu asi nemusel nútiť. Neviem. Nezáleží mi na tom. Nikdy mi na tom nezáležalo.

NINA Je u vás nevera zakázaná?

HAK JONG Je. Ale nikto, naozaj nikto to nerieši. Teda v prípade, že je neverný muž. Keby bola neverná žena, išlo by o veľký problém. My sme museli byť poslušné.*

NINA Zažili ste v manželstve aj dobré chvíle?

* Osoba, ktorá sa zo zisťných alebo iných škodlivých pohnútok oženi s viacerými ľuďmi alebo svojim správaním spôsobí rozpad rodiny, bude potrestaná krátkodobými prácami v maximálnom trvaní dva roky. V prípade, že sa osoba dopustí závažného trestného činu, bude umiestnená do nápravného zariadenia maximálne na dva roky. Trestný zákonník Kórejskej ľudovodemokratickej republiky, článok 270.